

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa "E. – B." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w O.

przeciwko S. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 kwietnia 2013 r.,

zażalenia strony pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 7 grudnia 2012 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2012 r. zasądził od pozwanej spółki kwotę 1 315 000 zł z odsetkami ustawowymi. W dniu 24 kwietnia 2012 r. pozwana działając osobiście, tj. przez organ zarządzający (art. 38 k.c.), złożyła wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Odpis wyroku z uzasadnieniem został doręczony J. J. Z., który był pełnomocnikiem procesowym pozwanej, w dniu 16 maja 2012 r. W tym samym dniu J. J. Z. powiadomił Sąd Okręgowy o wypowiedzeniu mu przez pozwaną pełnomocnictwa z dniem 26 stycznia 2012 r. Zarządzeniem z dnia 17 kwietnia 2012 r. przewodniczący w Sądzie Okręgowym nakazał doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem bezpośrednio pozwanej. Doręczenie pozwanej odpisu wyroku z uzasadnieniem nastąpiło dnia następnego. W dniu 1 czerwca 2012 r. pozwana reprezentowana przez nowego pełnomocnika procesowego, będącego adwokatem, wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 kwietnia 2012 r.

Po przekazaniu akt sprawy Sądowi Apelacyjnemu, Sąd ten postanowieniem z dnia 7 grudnia 2012 r. odrzucił na podstawie art. 373 w związku z art. 370 k.p.c. apelację pozwanej jako wniesioną po terminie określonym w art. 369 k.p.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, termin ten należało liczyć od dnia doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem radcy prawnemu J. J. Z., tj. od dnia 16 maja 2012 r., a nie od dnia doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem bezpośrednio pozwanej, tj. od dnia 18 maja 2012 r. Według bowiem art. 94 § 1 k.p.c., wypowiedzenie pełnomocnictwa procesowego przez mocodawcę odnosi skutek prawny w stosunku do sądu dopiero z chwilą zawiadomienia go o tym, a zgodnie z bezwzględnie obowiązującą normą art. 133 § 3 k.p.c., doręczeń dokonuje się nie bezpośrednio stronie, lecz jej pełnomocnikowi procesowemu. Określony w art. 369 k.p.c. dwutygodniowy termin do wniesienia apelacji, liczony od dnia od dnia 16 maja 2012 r. minął z dniem 30 maja 2012 r.

W zażaleniu pozwana kwestionuje zasadność odrzucenia wniesionej przez nią apelacji, podważając m.in. skuteczność doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem w dniu 16 maja 2012 r. radcy prawnemu J. J. Z.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Artykuł 94 §1 k.p.c. stanowi, że wypowiedzenie pełnomocnictwa procesowego przez mocodawcę odnosi skutek prawny w stosunku do sądu z chwilą zawiadomienia go o tym, w stosunku zaś do przeciwnika i innych uczestników – z chwilą doręczenia im tego zawiadomienia przez sąd.

Jak zostało wyjaśnione w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2002 r., I PZ 58/02, zgodnie z art. 94 §1 k.p.c. skuteczne są dokonane przed zawiadomieniem sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa zarówno czynności byłego pełnomocnika wobec sądu, jak i czynności sądu wobec byłego pełnomocnika, z tym, że te ostatnie, jeżeli ich skutek zależy od doręczenia, tylko o tyle, o ile także doręczenie byłemu pełnomocnikowi nastąpiło przed zawiadomieniem sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa. W razie więc doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem byłemu pełnomocnikowi już po zawiadomieniu sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa, doręczenie to będzie nieskuteczne, choćby samo wysłanie odpisu wyroku z uzasadnieniem byłemu pełnomocnikowi nastąpiło jeszcze przed zawiadomieniem sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa.

W sprawie wystąpiła sytuacja szczególna, zawiadomienie sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa przez pozwaną oraz doręczenie byłemu pełnomocnikowi pozwanej odpisu wyroku z uzasadnieniem nastąpiło w tym samym dniu.

W sytuacjach, w których zdarzenia te następują w tym samym dniu, rozstrzygnięcie o skuteczności doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem byłemu pełnomocnikowi mogłoby teoretycznie nastąpić przez porównanie godziny i minuty tego doręczenia z godziną i minutą zawiadomienia sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa. Gdyby ustalony z uwzględnieniem godzin i minut czas doręczenia był wcześniejszy od czasu zawiadomienia, doręczenie byłoby skuteczne, gdyby zaś był późniejszy, doręczenie byłoby nieskuteczne. Nie zawsze jednak da się ustalić określony w godzinach i minutach czas obu zdarzeń, dlatego że w dziedzinie postępowania cywilnego ustawa tylko wyjątkowo wiąże skutki prawne z chwilą zdarzenia określoną w godzinach i minutach; minimalną jednostką czasu przy obliczaniu terminów jest tu w zasadzie dzień (zob. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 25 października I CZ 153/12). W związku z tym należy odmówić skuteczności na podstawie art. 94 §1 k.p.c. doręczeniu odpisu wyroku z uzasadnieniem byłemu pełnomocnikowi we wszystkich tych przypadkach, w których dzień doręczenia pokrywa się z dniem zawiadomienia sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa. Przyjęta wykładnia art. 94 § 1 k.p.c. pozostaje w zgodzie z poglądami preferującymi takie rozumienie i stosowanie przepisów postępowania, które w sytuacjach wątpliwych nie powoduje dla stron skutków negatywnych dalej idących niż te, które wyraźnie wynikają z ustawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CZ 107/09).

Prawidłowo więc przewodniczący w Sądzie Okręgowym zarządzeniem z dnia 17 maja 2012 r. nakazał doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem bezpośrednio pozwanej. Dopiero zatem od dokonanego w wyniku tego zarządzenie doręczenia w dniu 18 maja 2012 r. należało liczyć dwutygodniowy termin do wniesienia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 kwietnia 2012 r. W rezultacie wniesienie apelacji przez pozwaną w dniu 1 czerwca 2012 r. nastąpiło z zachowaniem ustawowego terminu.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił jak w sentencji.